

Contemporary Conundrums

1 דברים פרק כב פסוק ה

לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יקוק אלהיך כל עשה אלה:

2 אבן עזרא דברים פרק כב פסוק ה

והטעם, זכר שלא נתמלא זקנו, יתערב עם הנשים וינאף הוא והן ואיננו יודע. וזה יורה כי מנהג ישראל היה, וכן ברובי המלכות להיות מלבוש האנשים איננו כמלבוש הנשים רק הפרש ביניהם.

3 ספר החינוך מצוה תקמב

משרשי המצוה להרחיק מאומתנו הקדושה דבר ערוה... ואין ספק כי אם יהיו מלבושי האנשים והנשים שוים, יתערבו אלו עם אלו תמיד ומלאה הארץ זמה. ועוד אמרו בטעם מצוה זו שהיא להרחיק כל ענין עבודה זרה שדרכן של עובדי עבודה זרה היה בכך.

4 רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק יב הלכה י

לא תעדה אשה עדי האיש כגון שתשים בראשה מצנפת או כובע או תלבש שריון וכיוצא בו או שתגלח ראשה כאיש, ולא יעדה איש עדי אשה כגון שילבש בגדי צבעונין וחלי זהב במקום שאין לובשין אותן הכלים ואין משימים אותו החלי אלא נשים הכל כמנהג המדינה

5 טור יורה דעה סימן קפב

אבל במקום שמעבירים האנשים השער אם העבירו אין מכין אותו לא תלבש אשה בגדים המיוחדין לאיש לפי מנהג המקום

6 שולחן ערוך יורה דעה סימן קנו:ב

אסור לאיש להסתכל במראה, משום לא ילבש גבר (דברים כב, ה), אלא אם כן משום רפואה, כגון שחושש בעיניו, או שמספר עצמו... וי"א הא דאסור לראות במראה היינו דוקא במקום דאין דרך לראות במראה רק נשים, ואית ביה משום לא ילבש גבר (דברים כב, ה) אבל במקום שדרך האנשים לראות ג"כ במראה, מותר.

7 שולחן ערוך אורח חיים סימן תרצו

ומה שנהגו ללבוש פרצופים בפורים, וגבר לובש שמלת אשה ואשה כלי גבר, אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונין אלא לשמחה בעלמא

8 משנה ברורה סימן תרצו:ל

עיין ביו"ד סימן קפ"ב שכתב שם הט"ז בשם הב"ח שיש לבטל מנהג זה הן בפורים או בשמחת נישואין וכ"כ באה"ג שם ואם כל המלבושים של איש רק מלבוש א' של אשה וניכרים הם אפשר שאין למחות בהם [פמ"ג] ועיין בכנה"ג ובשל"ה שהזהירו להרחיק מזה:

9 ש"ך יורה דעה סימן קפב

כל הב"ח דיש היתר בב' דברים הא' שאין איסור אפילו בדבר שהוא נוי וקישוט אלא באשה הלובשת בגדי איש להתדמות לאיש ואיש הלובש בגדי אשה להתדמות לאשה לנוי וקישוט אבל אם לובשין כדי להגן מפני החמה או צנה וכיוצא בזה מותר, הב' דאף להתדמות אין איסור אלא בדברים שהן עשויין לנוי וקישוט כו' ע"ש שהאריך ואין דבריו מוכרחים כ"כ ומ"מ נראה דהיינו דוקא בתיקוני אשה אבל אם לובש ממש בגדי אשה עד שאינו ניכר שהוא איש וכן איפכא בכל ענין אסור....

10 בינת אדם כלל ז

דבר שהוא מלבוש גמור אסור, ואפילו אם כוונתו להנצל מן הצער. דבר שאינו מלבוש אם אין כוונתו לקישוט אין איסור.

11 תלמוד בבלי מסכת נדרים דף מט עמוד ב

Contemporary Conundrums

דביתהו דרבי יהודה נפקת נקטת עמרא עבדה גלימא דהוטבי כד נפקת לשוקא מיכסיא ביה וכד נפיק רבי יהודה לצלווי הוה מיכסי ומצלי

12 שו"ת מנחת יצחק חלק ב סימן קח

כתב בזה"ל, מזמן רב נכנס מאדע /אופנה/ במלבושי נשים, בשם סלאקס והם כמו מכנסים, אבל יש חילוק באותם שנעשו במיוחד לנשים, שהמה בכמה צבעים וכדומה, שאין אנשים לובשים אותם כלל, האם יש איסור בזה, כיון שהם דומים למכנסים, או מפני שבתחילה בגדים כיוצא בזה נלבשים רק לאנשים עכ"ל.

הנה אין דין זה צריך בושש דהוי איסור גמור, דחוץ מזה דבגדי שחץ כאלו, נעשים מתחילתם לעבירה, והם בגדי זימה, ומביאים לידי תועבה, ואף אם לא יהי בכלל כלי גבר, המה בכלל תועבת ד' כל עושה אלה, ועי' בתשו' ד"ח (חיו"ד סי' נ"ח וס"א) מה שצווח ככרוכיא לבטל בגדי זימה כיב"ז. עוד באמת המה בכלל כלי גבר ממש, דעדיין שם מכנסים עליהם, והגם שהם משונים קצת, מ"מ שמים עליהם, וכמ"ש בזה בפשיטות, בתשו' אבני צדק (חיו"ד סי' ע"ב), ו"ל, אבל מה שנעשה חדשות בארץ, שהולכים איזה נשים, במלבוש הנקרא כובע (קאפעליש), או בגד הנקרא מענער ראק, שנראה לעינים, שאין זה, אלא להתדמות לאיש, והגם שמשונה קצת משל איש, מ"מ שמו עליו לכן זה וזה מכוער מאד, ונראה דאסור, וכבר הרעשתי ע"ז, וצווחתי בדרושים בקהל רב, וגם צויתי להכריז שאסור עכ"ל, וא"כ מכ"ש במכנסים הנ"ל, שנעשו מתחילתם לעורר לעבירה ח"ו

אם יש איסור במלבוש הנ"ל בביתה, בעת שישנם שם גם אנשים, הנה בזמן שישנם אנשים, פשיטא דאסור, כמו בשוק, דמה נפ"מ, אלא אף בזמן שאינם שם אנשים, אלא היא בעצמה בביתה, מ"מ עוברת על הלאו דלא יהי כלי גבר, דאף דאין רואה מ"מ האיסור במקומו....

בדבר אם מותרת ללבוש מכנסים לצורך גלישה, דקשה לגלוש בלא מכנסים, וגם אם תפול, הוי לה למעליותא מבלא זה כמובן.... הנה לא אכניס עצמי בנוגע להגלישה בעצמה דבודאי לא הוי מדת הנשים הצנועות, רק במה דנוגע ללבישת המכנסים הנ"ל, די"ל לכאורה דדבר זה תלוי בפלוגתת הפוסקים, אם היכא דלובשין כדי להגן מפני החמה והצינה שרי.... מ"מ אמרינן דלא יביא עצמו למקום סכנה, ולא ילבוש, וגם למאן דס"ל דהוי רק דרבנן, שרי דוקא משום דהם אמרו והם אמרו, מכ"ש בנד"ד דאמרינן כן דלא תגלוש ולא תלבוש....

13 שו"ת יביע אומר חלק ו - יו"ד סימן יד

כי הנה הלבושות מכנסים להגן מפני הצנה או מפני החמה ואינן מתכוונות להדמות לאנשים, בודאי שיש להן ע"מ שיסמוכו, מאחר שרבים וכן שלמים הסכימו לדעת הב"ח והט"ז והש"ך שמתירים בזה.... וה"ה כאן לאחר שנתפשט הדבר בזה"ז בלבישת מכנסים לנשים בהרבה מקומות, אין בזה משום לא יהיה כלי גבר על אשה, כיון שעכ"פ אינו מיוחד לאנשים דוקא. ומכ"ש שיש הבדל ניכר בין המכנסים של נשים למכנסי גברים.

14 שו"ת ציץ אליעזר חלק יא סימן סב

נדהמתי לשמוע על מקום צידוד היתר לבגדי השחץ מכנסים שנפרץ הדבר בעוה"ר אצל הרבה מבנות דורינו, וכעוכלא לדנא דמי זה להכתוב מזה בשו"ת אבני צדק חיו"ד סי' ע"ב, שם המדובר בלבישת מכנסים בחורף מפני הצינה תחת בגדים, וכשאין כל מחשבה כל שהיא כדי להתדמות עי"כ לאיש או לשם נוי כל שהוא, ועל כן הוא דן שם רק מבחינה אם יש בכל זאת בכל כה"ג משום לא ילבש, ומצדד שלא יהא בכה"ג משום לא ילבש אפי' על הבגדים, וכדמדגיש שם לכתוב מכיון שסו"ס ניכר ע"י שאר בגדים שהיא אשה אלא לובשת זה הבגד מפני הצינה, וכך חוזר כמה פעמים בדברי התשובה לכתוב, ש"ל שאין בהם איסור מכיון שאין עושין כ"א ללבושה ולכסות בה, לא לנוי וקישוט. אלא כדי שלא להצטער בצינה ובחמה ולא כדי להתדמות.

ובסכמו דבר היתרו שם כותב האבני צדק שהוא מפני שישנו במה שנשאל תרתי לטיבותא, שאינו כדי להתדמות וגם למעשה ניכר שהוא של אשה ולא של איש שמשונה זמ"ז, ואוסר על כן ללבוש אבל מענער - ראק /חליפה גברית/ או קאפעליטש /מגבעת/ אע"פ שמשונה קצת משל איש, מ"מ מכיון ששמו עליו ונראה לעינים שאין זה אלא להתדמות לאיש, ולכן מכוער זה מאד ואסור יעו"ש.

וא"כ מה דמות נערוך להקיש מזה למכנסי - השחץ שפשתה המספחת ללבוש כיום, הרי אך סמויות עינים הוא לבוא לדמות זה להיא דהאבני צדק, הרי בכאן כוונת ההתדמות והקישוט לשם פריצות בולט לעין, וכאילו חרוט עליהן כזה - גדולה שחלק אין להם בתורת תלבושת הצניעות שמלמדת תוה"ק לבנות ישראל.

ואדרבא ונהפוך הוא, ממה שאוסר האבני צדק המנער - ראק והקאפעליטש נלמד מזה, ועוד מק"ו, לאסור לבישת מכנסי - התיעוב - והשחץ שהתחילו ללבוש היום. ואוי לדור שכך עלה בימיו שהעינים תהיינה רואות וכלות בהתפשטות נגע צרעת ממארת כזאת בקרב בנות....